

THEMA 4: MAATSCHAPPELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

De volgende teksten zijn commentaren bij enkele kerkelijke documenten die te maken hebben met opvoeding en onderwijs. Deze Vaticaanse teksten spreken bepaalde zorgen of aandachtspunten uit voor de opdracht van een katholieke school in de maatschappij. Als er sprake is over 'de bisschoppen' of 'de congregatie', dan gaat het over de auteurs van deze documenten.

TEKST 1

De steeds sneller wisselende omstandigheden in de samenleving brengen de Kerk er toe zich over opvoeding en onderwijs uit te spreken. Meer in het bijzonder hebben mensen meer baat bij opvoeding en vorming naarmate de wereld een versnelling hoger schakelt. Naarmate de wereld er in sociaal opzicht op vooruitgaat, worden de opvoeding en de vorming van mensen gemakkelijker, maar ook dringender. Omdat de moderne mens over meer vrije tijd beschikt, omdat hij meer kennis, kunde en communicatiemiddelen ter beschikking heeft, kan hij ook actiever deelnemen aan het sociale, het economische en het politieke leven. Dat is een prima zaak. Maar precies die nieuwe mogelijkheden vereisen onophoudelijk opvoeding, scholing en vorming. Immers, mensen moeten zich te midden van al die kansen bewust zijn en blijven van hun waardigheid en uitzonderlijke positie: dragers van cultuur. (...) Emancipatie, vrijheid, wetenschap, technologie, vrije tijd, mobiliteit en communicatie maken nieuwe wegen begaanbaar, maar nieuwe wegen vergen ook nieuwe richtingaanwijzers. Richting geven aan de vrijheid door middel van de pedagogiek, dat was de bekommernis van de bisschoppen in 1965.

(Piet Raes, commentaar op *Gravissimum Educationis* (1965), 2006)

TEKST 2:

De eerste optie van een katholieke school moet altijd weer zijn:
het centraal stellen van de menselijke persoon in het pedagogisch project.
Een katholieke school moet sterke persoonlijkheden vormen.
Een katholieke school moet zich verzetten tegen tendensen die onderwijs herleiden
tot technische en praktische aangelegenheden.

(Piet Raes, commentaar op *The Catholic school on the threshold of the third millennium* (1997), 2006)

TEKST 3:

Een ander onderscheidend element van een katholieke school is haar principiële openheid.

Een katholieke school is een school voor iedereen.

Meer nog, haar openheid moet vooral de zwakke en kwetsbare mens op het oog hebben.

Het katholieke onderwijs heeft een lange traditie

van zorg en aandacht voor kwetsbare kinderen en jongeren.

Maar de moderne samenleving kent

-volgens de congregatie-

nieuwe armen.

Grote groepen jongeren groeien op zonder echt toekomstperspectief,

zonder kansen op volwaardige deelname aan de samenleving ,

zonder beroepsperspectief.

Een katholieke school staat dan ook voor de enorme opdracht

haar liefde voor de armen te blijven waarmaken

en uit te zien naar wie vandaag de armen zijn.

Aandacht voor kansarmen in het onderwijs is immers

Christus' liefde voor de arme, de wees en verstotene concreet maken.

(Piet Raes, commentaar op *The Catholic school on the threshold of the third millennium* (1997), 2006)

TEKST 4:

*De gemeenschap op school waarvan ook kinderen en jongeren deel uitmaken,
staat ten dienste van de groei van de leerlingen.*

De gemeenschap moet hen laten openbloeien.

*Ze moeten hen progressief open maken voor de wereld
en leren verantwoordelijkheid voor de ander op te nemen.*

*Geleidelijk aan moet de beslotenheid van een bijzondere schoolgemeenschap
opengaan in de richting van een universele verantwoordelijkheidszin.*

*Een pedagogische gemeenschap leeft en werkt
in het besef dat 'allen verantwoordelijke zijn voor allen'.*

*In dat licht vraagt de congregatie
een bijzondere aandacht voor vredesopvoeding, voor burgerzin,
voor leren samenleven, voor rechtvaardigheid en voor broederlijkheid.*

(Piet Raes, commentaar op *Educare Insieme* (2007), 2009)

BESPREEK MET ELKAAR

Formuleer in je eigen woorden de “aandachtspunten” voor een katholieke school waarvan deze teksten spreken.

-tekst 1:

-tekst 2:

-tekst 3:

-tekst 4:

Zijn dit volgens jullie inderdaad belangrijke taken/aandachtspunten voor een school?
Waarom wel/niet ?

-

-

-

-

* Hoe zou *een school* deze aandachtspunten concreet kunnen maken in het leven van alledag?
Welke initiatieven, structuren , gewoontes, ... kunnen daartoe bijdragen?

* Wat is jouw rol als *leerkracht* hierin kunnen zijn?

-

-

-

-

TEKST 5:

Een katholieke school is er niet voor zichzelf.

Een katholieke school is er voor iedereen die haar onderwijsproject de moeite waard vindt.

Een katholieke school vervult met andere woorden een dienst aan de gemeenschap.

Hoezeer haar pedagogisch project gesteund is op de bijbelse en katholieke traditie, een katholieke school is geen school van en voor katholieken.

Het feit dat katholieke scholen bestaan,

dat er een meervoudig aanbod is,

garandeert net cultureel en pedagogisch pluralisme.

En precies dit pluralisme is de beste garantie voor ouders

om scholen te kunnen kiezen die overeenstemmen met hun levensovertuiging.

(Piet Raes, commentaar op *The Catholic school on the threshold of the third millennium (1997), 2006*)

BESPREEK MET ELKAAR

Waarom is het volgens deze tekst belangrijk dat er katholieke scholen in bestaan?

Kan je daarmee akkoord gaan ? Waarom wel/niet ?

Noteer een aantal trefwoorden/kernwoorden op de gekleurde kaarten.

Woorden die vanuit dit thema iets zeggen over katholieke identiteit van een school.